

บรรณานุกรม

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (2557). รายงานการสำรวจทรัพยากรป่าไม้ อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว. กลุ่มงานวิชาการ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 2 (ศรีราชา) ส่วนสำรวจและวิเคราะห์ทรัพยากรป่าไม้ สำนักฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์.
- กัณฑ์ บุญประกอบ และกวีณา บัวเรือง. (2550). โไลเคนแห่งเกาะเสมสาร จากยอดเขาถึงชายทะเล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กัณฑ์ บุญประกอบ และคนอื่น ๆ (2552). ความหลากหลายทางชีวภาพของไลเคนในอุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะรุเตา. การประชุมวิชาการทรัพยากรไทย: ผันสู่วิถีใหม่ในฐานไทย. (20-23 ตุลาคม 2552). (หน้า 320-324). ชลบุรี : สวนสัตว์เปิดเขาเขียว.
- กัณฑ์ บุญประกอบ และเวชศาสตร์ พลเยี่ยม. (2553). โไลเคน : ความสามัคคีปรองดองที่เป็นแบบอย่างของการอยู่รอด (ไลเคน ตอนที่ 1). ข่าวรามคำแหง, 40 (20) (30 สิงหาคม - 5 กันยายน 2553), 7.
- ขจรศักดิ์ วงศ์ชีวรัตน์, กลวัชร อุปถัมภ์ และพัชรัตน์ นุชคง. (2559). ความหลากหลายทางชีวภาพของไลเคนวงศ์ทริพทิเลียซิโอในพื้นที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดกาญจนบุรีและสุรินทร์. การประชุมวิชาการชมรมคณะปฏิบัติงานวิทยาการ อพ.สธ. ครั้งที่ 7 “ทรัพยากรไทย : หวนดูทรัพย์สิ่งสินตน” (24-26 มีนาคม พ.ศ. 2559). (หน้า 626-631). ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ขจรศักดิ์ วงศ์ชีวรัตน์, กมลรัตน์ กุลด้วง และสุภัทรา โพธิ์แก้ว (2560). ความหลากหลายทางชีวภาพของไลเคนวงศ์ทริพทิเลียซิโอรอบพื้นที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครพนม. การประชุมวิชาการชมรมคณะปฏิบัติงานวิทยาการ อพ.สธ. ครั้งที่ 8 “ทรัพยากรไทย : ศักยภาพมากล้นมีให้เห็น” (29 พฤศจิกายน-1 ธันวาคม พ.ศ. 2560). (หน้า 629-637). นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- ขวัญเรือน พาป้อง. (2555). โไลเคน : ดชนีชี้วัดทางชีวภาพสำหรับตรวจสอบคุณภาพอากาศ. วารสารวิทยาศาสตร์ มข., 40 (1), 13-23.
- ชวัลรัตน์ สมนึก และคนอื่น ๆ. (2560). โไลเคนบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืชฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี. วารสารวิทยาศาสตร์ มข. 45 (1), 193-199.
- ชวัลรัตน์ สมนึก และพิสุทธิ์ การบุญ. (2562). การสำรวจไลเคนบริเวณป่าพรุในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืชฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. วารสาร มทร.อีสาน ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 12 (3), 150-159.
- ณิรวลัย ไชยวงศ์. (2558). การสำรวจสกุลของไลเคน ณ อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนชีววิทยา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ปาลี ทรัพย์ศรี. (2545). **การใช้ไลเคนเป็นตัวบ่งชี้ทางชีวภาพเพื่อการติดตามตรวจสอบมลพิษทางอากาศในเขตตัวเมืองและนอกเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2544.** วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พชร มงคลสุข และคนอื่น ๆ. (2556). ความหลากหลายทางชีวภาพของไลเคนในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย. **วารสารพฤกษศาสตร์ไทย**, 5 (ฉบับพิเศษ), 19-30.
- พชร มงคลสุข และวสันต์ เฟิงสูงเนิน. (2555). **ไลเคนวงศ์กราฟิดาซิอิ ศิลปกรรมตามธรรมชาติ.** กรุงเทพฯ : โนเบิล พรินต์.
- มูลนิธิโลกสีเขียว. (2549). **คู่มือนักสืบสายลมสำรวจไลเคน: ตัวบ่งชี้คุณภาพอากาศใน กทม.** กรุงเทพฯ : ทวีทัศน์การพิมพ์.
- วารภรณ์ ศรีปรารค์ และพชร มงคลสุข. (2553). ไลเคนแบบแผ่นจานในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย. **วารสารพฤกษศาสตร์ไทย**, 2 (ฉบับพิเศษ), 47-53.
- วสันต์ เฟิงสูงเนิน และคนอื่น ๆ. (2553). ความหลากหลายทางชีวภาพของไลเคนวงศ์กราฟิดาซิอิ ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย. **วารสารพฤกษศาสตร์ไทย**, 2 (ฉบับพิเศษ), 73-79.
- วสันต์ เฟิงสูงเนิน และคนอื่น ๆ. (2560). ความหลากหลายของไลเคนวงศ์กราฟิดาซิอิในจังหวัดนครพนมและสุโขทัย. **การประชุมวิชาการชมรมคณะปฏิบัติงานวิทยาการ อพ.สธ. ครั้งที่ 8 “ทรัพยากรไทย : ศักยภาพมากล้นมีให้เห็น” (29 พฤศจิกายน-1 ธันวาคม พ.ศ. 2560).** (หน้า 638-643). นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- วันวิสา พิสิฏ, ประสงค์ สงวนธรรม และสุระ พัฒนเกียรติ. (2557). ความหลากหลายของไลเคนในสังคมพืช อุทยานแห่งชาติแม่วงก์. **วารสารวนศาสตร์**, 33 (1), 1-10.
- เวชศาสตร์ พลเยี่ยม และคนอื่น ๆ. (2552). **ไลเคนในสวนสาธารณะกรุงเทพมหานคร และการชี้วัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม.** เอกสารประกอบการประชุมและวิจัยประจำปี 2552. 51-63.
- สรณรัชฎ์ กาญจนะวณิชย์. (2553). **นักสืบสายลม คู่มือสำรวจไลเคนกรุงเทพฯ ตรวจสอบคุณภาพอากาศเมือง.** กรุงเทพฯ : ทวีทัศน์การพิมพ์.
- สุรางค์ เจริญทรัพย์ และคนอื่น ๆ. (2554ก). **ความหลากหลายของไลเคนป่าดงภู จังหวัดศรีสะเกษ.** กรุงเทพฯ : สำนักความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ กรมป่าไม้.
- สุรางค์ เจริญทรัพย์ และคนอื่น ๆ. (2554ข). **ความหลากหลายของไลเคนป่าเขากระยาง จังหวัดพิษณุโลก.** กรุงเทพฯ : สำนักความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ กรมป่าไม้.
- สุรางค์ เจริญทรัพย์ และคนอื่น ๆ. (2554ค). **ความหลากหลายของไลเคนป่าภูค้ำบก จังหวัดร้อยเอ็ด.** กรุงเทพฯ : สำนักความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ กรมป่าไม้.
- สุภัทรา โพธิ์แก้ว และคนอื่น ๆ. (2556). การศึกษาเบื้องต้นของไฟรีโนไลเคนจากเกาะต่าง ๆ ของประเทศไทย. **วารสารพฤกษศาสตร์ไทย**, 5 (ฉบับพิเศษ), 63-73.
- สุรีย์พร เจริญประเสริฐ. (2557). **ไลเคนเบื้องต้น.** เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สำนักงานความหลากหลายทางชีวภาพด้านป่าไม้ กรมป่าไม้. (2554). **ความหลากหลายของไลเคนป่าภูค้ำบก จังหวัดร้อยเอ็ด.** กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.

- สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (2565). **60 ปี อุทยานแห่งชาติ ไทย**. กรุงเทพฯ : กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สัญญา มีสิม และพร มงคลสุข. (2553). การศึกษาครัสโตสไลเคน วงศ์ฟิสเซียซีอี ในประเทศไทย. **วารสารพฤกษศาสตร์ไทย**, 2 (ฉบับพิเศษ), 65-72.
- หนูเดือน เมืองแสน. (2558). รายงานการวิจัยเรื่องนิเวศวิทยาและความหลากหลายของไลเคนใน **สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช**. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- หนูเดือน เมืองแสน. (2560). รายงานการวิจัยเรื่องการใช้ไลเคนเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพอากาศ **บริเวณโดยรอบนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง**. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- หน่วยวิจัยไลเคน มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2547). **ความหลากหลายชนิดของไลเคน ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่**. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- หน่วยวิจัยไลเคนและฟิสิกส์ไลเคน. (ม.ป.ป.) ไลเคนคืออะไร. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.lichen.ru.ac.th/index.php/lichen>. 8 สิงหาคม 2566.
- Aptroot, A. (2012). A world key to the species of *Anthracotheceum* and *Pyrenula*. **The Lichenologist**, 44 (1), 5–53.
- Aptroot, A. et al. (2014). A world key to *Stirtonia* (Arthoniaceae), with three new *Stirtonia* species and one new *Crypthonia* species from the Neotropics. **The Lichenologist**, 46 (5), 673-679.
- Buaruang, K. et al. (2017). A new checklist of lichenized fungi occurring in Thailand. **MycKeys**, 23, 1–91.
- Groves, J. A. (2014). **The Lichen Symbiosis Part 3**. (online) Available : <https://blogs.reading.ac.uk/whiteknightsbiodiversity/2014/11/26/the-lichen-symbiosis-part-3/>. 22 March 2023.
- Joseph, S. & Sinha, G. P. (2012). Two Species of Bacidia (Lichenized Ascomycota) New to India. **Taiwania**, 57 (3), 305-307.
- Joshi, S., Upreti, D. K. & Hur, J-S. (2017a). Key to the lichen families Pyrenulaceae and Trypetheliaceae in Vietnam, with eight new records. **Mycotaxon**, 132, 957-969.
- Joshi, S. et al. (2017b). New and interesting species in the family Graphidaceae (Ascomycota: Ostropales) from Vietnam. **The lichenologist**, 49 (3), 259-268.
- Joshi, S. et al. (2018). A re-evaluation of Thelotrema Graphidaceae (lichenized Ascomycota: Ostropales) in India. **The Lichenologist**, 50 (6), 627–678.
- Lücking, R. et al. (2011). **Tropical Lichen Guides: Graphidaceae Lichens of the World**. (online) Available : <https://fieldguides.fieldmuseum.org/guides/guide/355>. 11 July 2023.

- Nash, T. H. (1996). Introduction. In: **Lichen Biology**. (Ed.: T.H., Nash III). Cambridge University Press.
- Makhija, U. & Patwardhan, P. G. (1993). A Contribution to our Knowledge of the Lichen Genus *Trypethelium* (Family Trypetheliaceae), **The Journal of the Hattori Botanical Laboratory**, 73, 183-219.
- Mangold, A., Elix, J. A. & Lumbsch, H. T. (2009). **Flora of Australia. Volume 57, Lichens 5. Canberra & Melbourne: ABRS and CSIRO Publishing.**
- McCarthy, P. M. (2009). **Flora of Australia. Volume 57, Lichens 5, Canberra & Melbourne: ABRS and CSIRO Publishing.**
- Marshall, A. J. et al. (2019). **Five new records of Pyrenula (Pyrenulaceae) for New Zealand.** New Zealand Journal of Botany, <https://doi.org/10.1080/0028825X.2019.1662816>.
- Ohio Plants. (n.d.). **Lichens : Structure of lichens.** (online). Available: <https://ohioplants.org/lichen-biology/>. 8 August 2023.
- Plata, E. R. et al. (2010). A world-wide key to the thelotremoid Graphidaceae, excluding the Ocellularia-Myriotrema-Stegobolus clade. **The Lichenologist**, 42 (2), 139–185.
- Plata, E. R., Lücking R. & Lumbsch, H. T. (2012). A new classification for the family Graphidaceae (Ascomycota: Lecanoromycetes: Ostropales). **Fungal Diversity**, 52, 107–121.
- Plata, E. R. et al. (2013). A molecular phylogeny of Graphidaceae (Ascomycota, Lecanoromycetes, Ostropales) including 428 species. **MycKeys**, 6, 55–94.
- Poengsungnoen, V. et al. (2014). Phylogenetic analysis reveals two morphologically unique new species in the genera *Astrochapsa* and *Nitidochapsa* (lichenized Ascomycota: Graphidaceae). **Phytotaxa**, 189, 268–281.
- Purvis, O. W. (2000). **Lichens.** The Natural History Museum. London.
- Purvis, O. W., Seaward, M. R. D. & Loppi, S. (2007). Lichens in a changing pollution environment: An introduction. **Environmental Pollution**, 146, 291-292.
- Saipunkaew, W., Wolseley, P. & Chimonides, P. J. (2005). Epiphytic lichens as indicators of environmental health in the vicinity of Chiang Mai city, Thailand. **Lichenologist**, 37 (4), 345-365.
- Sutjaritturakan, J. & Kalb, K. (2015). **Ocellularia (Ascomycota: Ostropales) - three new species, a new record and a key for all species so far recorded for Thailand.** Herzogia, 28, 545–555.

- Tiwari, S. C. & Prajapati, A. (2015). Lichen as Indicator of Forest Health Status in Achanakmar Amarkantak Biosphere Reserve. **International Journal of Research Studies in Biosciences (IJRSB)**, 3 (4), 70-79.
- Upreti, D. K. (1998). Diversity of lichen in India. In: **Perspective in Environment** (Eds.: S. K. Aggarwal; J. P. Kaushik; K. K. Kaul and A. K. Jain), New Delhi, A.P.H. Publishing Corporation, 71-79.
- Wakiwand (2006). **Lichen growth forms**. (online). Available : https://www.wikiwand.com/en/Lichen%20growth%20forms#Media/File:Usnea_filipendula_170406a.jpg. 8 August 2023.
- Wakiwand (2013). **Lichen growth forms**. (online). Available : [https://www.wikiwand.com/en/Lichen%20growth%20forms#Media/File:Tree_Stipplescale_\(4752735810\).jpg](https://www.wikiwand.com/en/Lichen%20growth%20forms#Media/File:Tree_Stipplescale_(4752735810).jpg). 8 August 2023.
- Wirth, V. (1988). **Phytosociological approaches to air pollution monitoring with Lichens**. In: Nash, III TH., Wirth, V. (eds). *Lichens, Bryophytes and Air Quality*. J. Cramer, Berlin, Stuttgart.